

Sayı : 64272063-610-2396
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-27546)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 11.07.2013 tarih ve 43452547-120.07-133024 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Erdoğan TOPRAK'ın tarafıma tevcih ettiği 7/27546 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ERDOĞAN TOPRAK'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27546)**

Soru 1:

6492 sayılı Türk Petrol Kanunu, 11 Haziran'da Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.1954 yılından bu yana petrol sektöründe devlet adına faaliyet gösteren milli petrol şirketimiz TPAO bugüne kadar yapılan arama ve keşif işlemlerinin tamamına yakınıni gerçekleştirmiştir. Halen ilkemizdeki ham petrolün %71'ini, doğal gazın ise %51'ini üretmektedir. Üretilen ham petrolden alınan devlet hissesinin %71'ini, doğal gazda ise %53'ünü ödemektedir. Ancak, yasadan "devlet adına arama ve işletme ruhsatı alma hakkı TPAO'na aittir" hükmü çıkarılmıştır. Ülkemizde petrol aramacılığını teşvik etmek amacıyla hazırlanan tasarı, milli menfaatlerimizi gözetmeyerek, yer altı kaynaklarımızın kamu yararına uygun olarak devlet eliyle değerlendirilmesine imkân vermeyerek, milli petrol şirketimiz TPAO'nun özelleştirilmesinin önünü açmaktadır.

Bu sebeple;

- Yeni Petrol Yasası ile ekonomik şartları sağlayabilecek güç olarak bakıldığında yerli şirketlerin önü kapatılmayacak mıdır? Yabancı şirketler için çıkartılmış bir yasadır diyebilir miyiz? Hangi sebeplerle teşvik edilmektedir? Getiri ve uzun vadede zararlarını objektif kalmak suretiyle bakanlık olarak nasıl açıklayabilirsiniz?

Cevap 1:

6491 sayılı Türk Petrol Kanunu, ülkemiz petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Bugün itibarı ile ülkemizde petrol arama ve üretim sektöründe faaliyet gösteren 30'u yerli 21'i yabancı olmak üzere toplam 51 şirket faaliyet göstermektedir. Kanun, gerek yerli gerekse yabancı sermayeli tüm petrol şirketlerine eşit mesafededir ve herhangi bir firmaya özel bir teşvik söz konusu değildir. Hazırlanan mevzuat tamamen şeffaflık ve rekabetçilik ilkesine dayanmaktadır. Yeni kanunun yabancı şirketler için çıkartıldığı iddiası gerçeği yansıtmadığı gibi yerli şirketlerin önünün kapanması söz konusu değildir. Bilindiği üzere, mülga Petrol Kanunu'na göre 18 petrol bölgesinin herhangi birisinde bir şirket, sahip olduğu 8 ruhsattan sadece 1 adedinde sondaj yaparak mükellefiyetini yerine getirebiliyor ve diğer 7 ruhsatta hiçbir faaliyette bulunmasalar bile ruhsat süresi boyunca söz konusu alanları ellerinde tutabiliyorlardı. Yeni Kanun ile ruhsat bazında iş ve yatırım programının belirlenmesi ve bunun % 2'sinin teminat olarak yatırılması zorunluluğu getirilerek ciddi yatırımcıların önü açılmış ve ruhsat spekülasyonlarının önüne geçilmiştir. Bu durum, petrol arama ve üretim sektöründe ülkemiz lehine bir durum sağlayacaktır.

Soru 2:

Yasaya göre Türkiye'de üretilen petrolün ve doğalgazın sadece sekizde birinin devlete kalacak olması hangi gerekçelerle efektif bulunmaktadır.

Cevap 2:

Üretilen petrolün ve doğalgazın, sekizde birinin yani % 12.5'inin devlet hissesi olarak alınması 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu ile uygulanmaya başlayan bir husus olmayıp, 1954 yılında çıkarılan mülga 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında günümüze kadar yaklaşık 60 yıldır süregelen bir uygulamadır. Bu oran gerek özel sektör gerekse kamu tarafından makul olarak değerlendirilmektedir.

Soru 3:

Türkiye'nin tek milli petrol şirketi TPAO'nun satış sürecine sokularak tasfiye edilmesi, milli şirketlerini güçlendirme gereği ile bağdaşmakta mıdır? Bu konuda bakanlık olarak görüşleriniz

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ERDOĞAN TOPRAK'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27546)**

nedir? Süresi dolan petrol üretim sahalarının devlet adına üretime devam etmesi için TPAO'ya verilmesini öngören yasa maddesinin kaldırılmasının gerekçesi nedir?

Cevap 3:

Türk Petrol Kanunu, petrol arama ve üretim sektöründe faaliyet gösteren tüm şirketler için hazırlanmış bir yasa olup Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'nın teşkilatı ile ilgili bir yasa değildir. Adı geçen kamu şirketimizin satışı veya tasfiyesine ilişkin hiçbir hüküm bulunmamaktadır. Süresi dolan petrol üretim sahalarının TPAO'ya devredilmesine ilişkin yasa maddesi kaldırılmadığı gibi Türk Petrol Kanunu'nun 8 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında; "İşletme hakkı süresi sona eren sahalar, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir. Ancak, müzayedeye çıkılmadan önce Bakanlık bu sahayı işletme ruhsatı konusu olarak isteyip istemediğini süre tayini suretiyle yazacağı bir yazı ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na sorar. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın talebi halinde saha müzayedeye çıkarılmaz." hükmü amirdir.

Soru 4:

Yabancı şirketlerin ruhsat aldıkları bölgede TSK'nın bir birimi var ise de orayı boşaltmak durumunda kalacak olmasının gerekçesi nedir?

Cevap 4:

Kanunun 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında; "Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır." hükmü yer almaktadır. Ayrıca, "Yasaklar ve Özel Hükümler" başlıklı 22 inci maddenin 11 inci fıkrasında yer alan; "Hudutlarda, askeri yasak bölgelerde, tarihi yerlerde ve yerleşim yerlerine hangi mesafede petrol işlemi yapılabileceği hususu yönetmelikle belirlenir." hükmünden de anlaşılabileceği üzere bu bölgelerin boşaltılması bir yana bu bölgelere ne kadar mesafede petrol işlemi için izin verileceğinin yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmektedir. 60 yıldır yürürlükte olan mülga 6326 sayılı Kanunda da benzer şekilde Genelkurmay Başkanlığı'nın izni aranmaktaydı. Yeni Kanun TSK birimlerinin olduğu yerleri boşalttıracak hüküm içermemekte olup ülke güvenliği açısından özel önem arz eden yerlerde faaliyetlere ek tedbirlerin alındığı düzenlemeler yapılmıştır.

Soru 5:

Petrol arama ruhsatı için yapılacak başvurularda aranan teknik yeterlilik ve tecrübeye sahip olunma şartının kaldırılma gerekçesi nedir? Bu şekilde yetkin olmayan şirketlere ruhsat verilmesinin önüne geçmek için aldığınız önlemler nelerdir? Yeterli midir?

Cevap 5:

Kanunun 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasında; "Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu kanunun amacını diğer başvurularda nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir" hükmü yer almaktadır. Verilen programın kısa sürede yerine getirilebilmesi için zaten şirketin yeterli tecrübe ve teknik kapasiteye sahip olması gerektiği aşikâr olduğundan, madde fıkrasında bahsedilen şartlar yer almaktadır. Dolayısıyla teknik yeterlilik ve tecrübeye ilişkin şartlar kaldırılmamıştır. Başvuruların herkese açık olduğu bir ortamda daha nitelikli şirketler varken yetkin olmayanlara ruhsat verilmeyeceği izahtan varestedir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ERDOĞAN TOPRAK'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27546)

Soru 6:

Petrol şirketlerinin mevcut kanunda ödemekle yükümlü oldukları % 55 toplam vergi tavanı % 40'a indirerek, vergi oranlarında yapılabilecek artışlardan kaynaklanacak devlet gelirlerinin önünü kesilmiş olmakta mıdır? Bu açığı kapatmak için hangi vergi yüklerini halka yansıtmayı planlamaktasınız?

Cevap 6:

Kanunun 12 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer aldığı üzere vergi tavanı % 55 olup % 40'a düşürülmemiştir.

Soru 7:

Stratejik bir hammaddein aranması ve üretiminde yerli istihdamı ve tecrübeyi artırmak amacıyla Meslek Odaları tarafından önerilen; petrol şirketlerinin çalıştırdıkları her bir yabancı personele karşılık aynı meslek grubundan iki Türk vatandaşı çalıştırma zorunluluğu maddesinin konulmasını hangi gerekçe ile reddedilmiştir? Kanunda yer vermemesinin gerekçesi nedir?

Cevap 7:

Çalışma mevzuatımıza göre ülkemizde çalışacak yabancı personele izin verilmesi esnasında 1 yabancı çalışana karşılık firmalardan 5 Türk çalışanın bordrosu istenmektedir. Bu nedenle, Türk Petrol Kanununda ayrıca düzenleme yapılmasına gerek görülmemiştir.